

Læsning på Vestre Skole

Vestre Skoles mål for læsning er:

At alle elever videreudvikler alderssvarende læsestrategier og læsefærdigheder, som de anvender til viden tilegnelse i alle skolens fag.

Dette sikres gennem:

Klasseundervisning:

Skolen har prioriteret, at der på 0.-9. årgang er tilknyttet en læsevejleder afdelingsvis, der samarbejder med de enkelte lærere om læseundervisningen, som gælder såvel klasseundervisning samt holddannelse.

Holddannelse:

På Vestre Skole sker holddannelsen individuelt på årgangene på skolen. Dels på baggrund af lærernes vurdering af den enkelte elevs læsekompetencer og potentialer samt ud fra de periodevise evalueringer. Ud fra dette sammensættes der hold, hvor der foretages en periodevis indsats, som tilgodeser den enkelte elevs nærmeste udviklingszone i læsning.

Læsebånd:

Alle elever på skolen har læsebånd hver dag fra kl. 8.00 - 8.20.

Eleverne sidder klassevis og der er på forhånd valgt materialer til læsebåndet. Læsning er både individuel læsning, makkerlæsning og højtlesning. Læsningen består af både skønlitterære og faglige tekster.

Mål:

- at give eleverne gode læsevaner
- at styrke elevernes læselyst
- at eleverne opdager, at læsning kan give gode oplevelser og viden

- at styrke elevernes læsekompetencer
- at skabe tid til fordybelse i læsning
- at fokusere på både skøn- og faglitterære tekster i de forskellige fag

Læseevaluering:

Elevers læse/skriveudvikling evalueres løbende igennem skoleåret ud fra relevante tests af elevernes læse- og skrivefærdighed. Begge evalueringsformer supplerer hinanden og indgår som en del af skolens evalueringskultur, hvor mål for læseindsats og evalueringsresultat danner grundlag for og refleksion over den fremtidige pædagogiske praksis.

Elever og forældre inddrages aktivt i evalueringen.

Prøveresultat og opfølgning på dette indskrives i elevplanen.

Skoleledelse og læsevejledere planlægger skolens fortsatte læseindsats med udgangspunkt i skolens læseresultater

Evaluering bygger på lærerens fortløbende observation og registrering af den enkelte elevs læse- og skriveudvikling, dels på pædagogiske prøver, kommunalt bestemte screeninger og nationale tests, der er øjebliksbilleder på elevens aktuelle læse- og skrivefærdighed.

Alle screeninger og pædagogiske prøver tages og rettes i et samarbejde med klassens lærer og læsevejleder, som herved opnår indsigt i elevernes læse- og skriveudvikling.

Med udgangspunkt i prøveresultater afholdes læsekonferencer på alle årgange med deltagelse af primær team, læsevejledere og skolens ledelse.

Årligt afholdes læsesamtale med deltagelse af kommunens læsekonsulent, skoleledelse og læsevejledere og matematikvejleder, hvor skolens læseindsats på grundlag af den eksterne evaluering drøftes.

Skoleledelse og læsevejledere planlægger skolens fortsatte læseindsats med udgangspunkt i skolens læseresultater.

Forældrerollen i forhold til læsning

Forældre er rollemodeller for deres børn, både når de taler, skriver og læser.

Forudsætningen for en god læseudvikling skabes derfor primært i hjemmet.

At blive en god læser kræver forældres opbakning og interesse samt daglig læsning med en voksen.

Samarbejde skole/hjem vedr. læsning:

- Forældrene informeres om sammenhængen mellem den tale- og skriftsproglige udvikling og om læsning og læseundervisningen herunder om vigtigheden af den daglige læsning hjemme.
- Forældrene informeres grundigt om barnets læseudvikling i forbindelse med forældre-hjem-samtaler og gennem elevplanen.
- En tidlig indsats drøftes efter opdaget behov og forældre informeres om deres rolle i forhold hertil.
- Skole og hjem laver aftaler om barnets læsebehov

Elever i risiko for læsevanskeligheder

Skolens læsevejledere/ordblindelærere samarbejder med skolens lærere om læseundervisningen, og om forebyggelsen af, at elever kommer i risiko for læsevanskeligheder.

Den vigtige foregribende indsats mod læsevanskeligheder prioriteres højt

I børnehaveklassens arbejder kommende dansklærer og børnehaveklasseleder sammen om sprogstimulerende aktiviteter og omkring undervisningen i tidlig skrivning og læsning.

De øvrige afdelinger har tilknyttet en læsevejleder, som samarbejder med lærere om periodevise indsatser og brugen af it-kompenserende værktøjer i den daglige undervisning.

Skolen foretager systematisk og løbende evaluering af den enkelte elevs læseudvikling og sikrer dermed, at elever i risiko for udvikling af læsevanskeligheder tidligt identificeres, og fornødne indgribende indsats kan iværksættes.

En let og fleksibel adgang til kompenserende IT-værktøjer i alle skolens fag er et fast tilbud til elever i læsevanskeligheder.

Det er meget vigtigt for resultatet, at forældrene inddrages og aktivt tager del i den ekstraordinære indsats.

Skolen har udarbejdet en folder til elever/forældre omkring ordblindhed, som ligger på skolens hjemmeside. Samtidig afholder skolen en gang om året et elev-/forældrekursus i brugen af IT-værktøjer.

0. årgang:

Skolen forventer, at børnene inden skolestart i børnehaven har været

Opmærksomme på kommunikation og sprog i det daglige samspil

Hvilket tager udgangspunkt i:

- Alfabetet - tegn, lyd og navn
- Sproglig indsats - rim og remser, dialogisk oplæsning, begrebsforståelse
- Skriftsprogligt arbejde - skrive sit eget navn, skrive små historier, skilte

Sprog og tidlig skrivning og læsning i 0. klasse

Det arbejde, der er begyndt i dagtilbuddene omkring børnenes sproglige udvikling, fortsætter i 0. klasse. Der arbejdes fortsat med sprogstimulering og sproglig opmærksomhed, læse- og skriveaktiviteter samt direkte undervisning i bogstav og lyd.

Holddannelse indgår som en naturlig del af undervisningen

Der arbejdes med elevernes skrivning, da den er med til at understøtte deres læsning

Der arbejdes med følgende aktiviteter:

- Samtale og fortælling, herunder sprog og ordforråd
- Sproglig opmærksomhed, fx rim og remser og bogstav-lydforbindelse
- Oplæsning, fx dialogisk oplæsning, storebogslæsning m.m.
- Alfabet - og sproglege (tegn, lyd, og navn)

- Elevernes egen læsning, legelæsning
- Legeskrivning og børnestavning
- Spilleværksteder
- IT-værktøjer inddrages til læring f.eks. gennem spil

Test og prøver:

I Viborg Kommune gennemføres følgende tests for eleverne på 0.årgang:

Sprogvurderingstest	September/oktober
Bogstavprøve 1 og 2	marts

Med udgangspunkt i prøveresultaterne afholdes læsekonferencer med deltagelse af klassens lærere, læsevejleder og ledelsen. Den fortsatte indsats vil blive planlagt, og forældrene orienteres.

Resultaterne kan også blive inddraget i de 2 årlige skole/hjem samtaler der bliver afholdt.

Læsning i 1., 2. og 3. klasse

Den første læseundervisning (1. - 2. - 3. klasse)

I den første læseundervisning arbejdes der videre med de strategier, der er lært i 0. klasse. Hensigten er, at eleverne gennem den første læseundervisning får så gode læsestrategier og læsevaner, at de kan bruge læsningen i alle fag.

Eleverne bliver undervist i forskellige afkodningsmetoder og i sprogforståelse så læse- og litteraturundervisning følges ad.

Holddannelse vil indgå som en del af læse/skriveundervisningen.

Der arbejdes med følgende områder:

- Fortsat udvikling af samtale og fortælling, herunder sprog, ordforråd, talemåder begreber og faglige udtryk.
- Oplæsning, herunder lytteforståelse, samt egen oplæsning af enkle tekster.
- Sproglig opmærksomhed, fx rim og remser og bogstav-lydforbindelse.
- Et funktionelt bogstavkendskab.
- Afkodning og sprogforståelse.
- Arbejde med fleksible læse- og angrebsstrategier.
- Læsning af alderssvarende tekster med brug af enkle strategier for læseforståelsen, herunder bevidsthed om udbyttet af egen læsning.
- Læsning af forskellige genrer indenfor fiktive og ikke fiktive samt digitale tekster.
- Opmærksomhed på sprog, sprogbrug og sprogrigtighed i egne og andres tekster.
- Udvikling af gode læserutiner med god tid til læsning.
- Skrivning af enkle tekster.
- Kompenserende IT-værktøjer inddrages til såvel læsning som skrivning.

Når eleverne læser alderssvarende, er et godt pejlemærke, at eleverne i indskolingens skal kunne læse følgende:

0. klasse: lix 2-5
1. klasse: lix 5-10
2. klasse: lix 10-15
3. klasse: lix 15-20

Der kan være behov for, at enkelte elever arbejder med at lyttelæse tekster ved hjælp af elektroniske oplæsningsværktøjer. Enkelte elever kan have fordel af at benytte IT-kompenserende værktøjer i den daglige undervisning.

Der læses minimum 5 dage á 20 minutter hjemme ugentligt.

Test og prøver

Viborg Kommune har pålagt skolen at gennemfører følgende tests for eleverne på hhv. 1., 2. og 3. årgang

Årgang;	Hvad:	Hvornår
1.årgang	Bogstavkendskabs-prøve	efterår
	Ordlæseprøve 1	Marts
2. årgang	Frivillig national test	efterår
	National test	Forår
	DVO-screening for ordblindhed på klassen	Marts/april
	ST2 (staveprøve)	efterår
	Ordlæseprøve 1	forår
	Individuel DVO-screening på elever, med henblik på tilbud om Fingernemt-kursus i 3 klasse	April
3.årgang	Frivillig national test	efterår
	Tekstlæseprøve	efterår
	ST3 (staveprøve)	efterår
	Ordblinde test	Marts, april eller maj

Resultaterne kan blive inddraget i den årlige skole/hjem samtale eller forældrene vil blive orienteret enten via besked på AULA eller vil blive kontaktet af klasselæreren.

Dansklæreren vil teste elevernes læseudvikling ved hjælp af en lix-test. Her måles både sværhedsgrad og læsehastighed. På 1. årgang lix testes eleverne en gang, dette foregår om foråret. For 2. og 3. årgang vil testningen foregå både efterår og forår. Dette er for at kunne følge med i den enkelte elevs læseudvikling. Resultaterne skrives ind i skema og sendes til læsevejlederen.

Med udgangspunkt i prøveresultaterne afholdes klassekonferencer med deltagelse af klassens lærere, læsevejleder, matematikvejleder og ledelsen. Den fortsatte indsats vil blive planlagt, og forældrene orienteres.

Elever med læseudfordringer

På Vestre Skole tilbydes enkelte elever kursus på et mindre hold.

I 1.klasse udvælges elever i samarbejde med dansklæreren til et "læse-løft" på 20 lektioner. Formålet er at styrke elevens læsning og give dem strategier til den videre læsning. Kurset starter i januar/februar måned.

Ud fra DVO-testen i slutningen af 2. klasse, screener læsevejlederen individuelt de elever der kan have fonologiske vanskeligheder. De vil i løbet af efteråret i 3. klasse blive tilbudt et kursus i læsestrategien "Fingernemt".

Alle elever i indskoling har på deres iPad/computer et program der hedder IntoWord (iPad)/CD-ord (computer) som er et program til læse- og skrivestøtte som en del af danskundervisningen. Alle elever bliver introduceret til dette program og har mulighed for at bruge det i deres daglige skolearbejde.

Overgang fra indskoling til mellemtrin

Der afholdes et overleveringsmøde mellem afgivende og modtagende primære lærerteam. Læsevejlederen kan indgå i overleveringen.

Modtagende lærere får adgang til elevplaner og orienterer sig i elevmappen som indeholder

- PPR-rapporter, individuelle undervisningsplaner mv.
- Referater fra individuelle møder
- Eventuelle aftaler vedrørende læsning
-

Overgang fra indskoling til mellemtrin

Der afholdes en klassekonference mellem afgivende og modtagende primærteam. Modtagende lærere får adgang til elevplanen og orienterer sig i elevmappen som indeholder

- PPL-rapporter, individuelle undervisningsplaner mv.
- Referater fra individuelle møder

Læsning på mellemtrinnet (4.-5.-6. klasse)

På mellemtrinnet flyttes fokus mere fra at lære at læse til at læse for at lære.

Fokus er, at eleverne får automatiseret deres læsning, at de får udviklet strategier til læseforståelse i alle fag og bevarer deres læselyst.

Der arbejdes med gode læserutiner og læsning i alle fag, så eleverne bliver gode funktionelle læsere, der kan læse på linjerne, mellem og bag linjerne, og som kan anvende forskellige læse-forståelsesstrategier alt efter formålet med læsningen.

Eleverne skal lære at analysere og forstå stadig mere komplekse tekster. Der lægges vægt på, at eleverne fortsat arbejder med udvikling af ordforråd og begreber. Eleverne skal vænnes til at iagttage tekststrukturer og genretræk. Der stilles større krav til elevernes evne til at undersøge, systematisere, strukturere og vurdere indholdet i de tekster, de arbejder med.

Et godt pejlemærke er, at eleverne på mellemtrinnet skal kunne læse følgende:

4.klasse: lix 20 - 25

Handleplan for læsning - vejledende

Vestre Skole, Viborg august 2019

5.klasse: lix 25 - 30

6. klasse: lix 25 - 35

Der kan være behov for, at enkelte elever arbejder med at lyttelæse klassens fælles tekster ved hjælp af elektroniske oplæsningsværktøjer. Enkelte elever kan have fordel af at benytte IT-kompenserende værktøjer i den daglige undervisning.

Der arbejdes med følgende aktiviteter:

- Udvidelse af ord- og begrebsforråd i alle fag
- Automatisering og effektivisering af afkodningsstrategier
- Brug af varierede læseforståelsesstrategier
- Anvendelse af forskellige læseteknikker, f.eks. skimning, punktlæsning, nærlæsning, skærm-læsning m.fl.
- Læsemåder i forhold til læseformål
- Læsning af fiktive og ikke - fiktive tekster samt digitale tekster
- En mangfoldighed af genrer og tekstformer
- Der arbejdes med at integrere faglig læsning i alle fag
- Elevens og lærerens oplæsning
- Bevidsthed om udbytte af det læste
- Tid til etablering af hensigtsmæssige læserutiner
- Arbejde med at strukturere og skrive tekster med et varieret skriftsprog
- Aktiv brug af IT og it-kompenserende værktøjer
-

Der læses 5 x 30 minutter derhjemme ugentligt - dette noteres i elevens elektroniske/papir læselog.

Test og prøver

Viborg Kommune har pålagt skolen at gennemfører følgende tests for eleverne på hhv. 4., 5. og 6. årgang

Årgang:	Hvad:	Hvornår
4.årgang	Frivillig national test	efterår
	Grammatip staveprøve + nonords diktat fra ST3	efterår
	Tekstlæseprøve - Hoglefe	efterår
	National test	forår
	Ordblindetest	Marts, april eller maj
5.årgang	Frivillig national test	efterår
	Grammatip staveprøve + nonords diktat fra ST5	efterår
	Grammatip læseprøve	efterår
	Ordblindetest	Marts, april eller maj
6. årgang	Frivillig national test	efterår
	Grammatip staveprøve + nonords diktat fra ST5	efterår
	Grammatip læseprøve	efterår
	Nationale test	forår
	Ordblindetest	Marts, april eller maj

Overgang fra mellemtrin til udskoling

Der afholdes klassekonference mellem afgivende og modtagende primært team, hvor der er fokus på elever med læse-/skrivevanskeligheder og de dertilhørende aftaler, som der indgås med elever/forældre.

Modtagende lærere får adgang til elevplanen og resultat af de nationale tests og orienterer sig i elevmappen som indeholder

- PPL-rapporter, TOPI handleplaner, Meebook, individuelle undervisningsplaner mv.
- Læselogs vil blive givet videre til de kommende 7. klasselærere
- Referater fra individuelle møder

Læsning i udskoling (7.-8.-9. klasse)

I udskoling handler læseundervisningen fortsat om udvikling af forskellige læsestrategier, samt tilpasning af elevernes læsning af teksten og til formålet med læsningen. Dette fokus er vigtigt, idet eleverne møder stadig mere komplekse tekster og en større tekstmængde. Der vil samtidig være brug for at arbejde med elevernes læselyst for at fastholde læsegleden.

Læsning indgår fortsat som en del af danskfagets litteraturpædagogik og er samtidig et af de vigtigste redskaber for tilegnelse af viden i alle fag, hvilket betyder, at alle klassens lærere har et ansvar for at skabe et godt læse - og læringsmiljø, hvor der arbejdes målrettet med at støtte elevernes udvikling af læsning i fagene.

Hensigten med læseundervisningen i udskoling er at bidrage til, at alle elever kan gøre brug af tekster for at opnå de mål, de sætter sig. At eleverne forlader folkeskolen med funktionelle læsefærdigheder, som sætter dem i stand til at fortsætte med en ungdomsuddannelse og deltage i et demokratisk samfund.

Elever med særlige behov tilbydes periodevise kurser i læse/skriveudvikling

Læsningen i udskolingen omfatter:

- Udvikling af nuanceret og sikkert ord - og begrebsforråd samt arbejde med forforståelse i alle fag
- Sikring og effektivisering af afkodningsstrategier i alle typer tekst
- Brug af læseforståelsesstrategier
- Forskellige læseteknikker
- Afpasning af læsemåde til genre, teksttype og formål
- Der arbejdes med at integrere faglig læsning i alle fag - eksempelvis i læsebånd
- Opmærksomhed på læselyst, læsemængde og læsehastighed
- Tid til fastholdelse af gode læserutiner

Overgangen fra skole til ungdomsuddannelse

- For ordblinde elever, elever i vedvarende læse/stavevanskeligheder, anvendes nedenstående procedure
- 1. I begyndelsen af 8. klasse**
 - UU-vejleder giver klassen orientering om elevernes foreløbige uddannelsesvalg. Det foreløbige uddannelsesvalg skal være foretaget senest den 1. december i 8. klasse. Orienteringen omhandler uddannelsesparathedsvurdering m.m.
 - 2. Efterår 8. klasse**
 - Læsevejlederen i samarbejde med dansklærer sikrer, at opfølgning på elevens læse/stavevanskeligheder indføres i elevplanen (støtte - form og tid, IT-løsning, arbejdsvaner, fravigelser ved test og prøver m.v). UU-vejleder orienteres om disse elever.
 - Klasselærer og UU-vejleder parathedsvurdere eleverne inden 1.12.
 - 3. November/december 8. klasse**
 - Omkring jul taler UU-vejlederne med elever om valg af, og tilmelding til introduktionskurser, som helst skal være realistisk i forhold til valg af kommende uddannelse/beskæftigelsesmuligheder og i forhold til uddannelsesparathedsvurderingen. Introforløbene finder sted i foråret.

4. Februar/juni 8. klasse

- UU-vejleder udarbejder i samarbejde med skolen/eleven/forældrene en vejledningsplan for de ikke uddannelsesparate elever. Og har i den forbindelse individuelle/gruppevejledningssamtaler med de ikke uddannelsesparate elever.

5. I begyndelsen af 9. klasse

- Der tages afsæt i vejledningsplanen og det drøftes med elev, forældre og andre, hvad der skal til, for at eleven vil kunne gennemføre planen.

6. November/december 9. klasse

- Eleverne udarbejder en uddannelsesplan i www.optagelse.dk, som samtidig er elevens ansøgning til ungdomsuddannelserne og/eller 10. klasse.

7. Januar/marts 9. klasse

- Uddannelsesplanen skal være færdig og underskrevet af forældrene inden den 1. marts.
- Ved tilmelding til ungdomsuddannelsen via optagelse.dk, noterer UU-vejleder om der er behov for støtte ved kommende uddannelsessted.

PLC og læsning

Pædagogisk Læringscenter er det forum på skolen, der formidler, rådgiver og vejleder, såvel elever som lærere, indenfor aktiviteter, der vedrører kultur, medier og læring.

PLC er tilknyttet skolebibliotekarer og pædagogiske IT-vejledere samt andre ressourcepersoner som læsevejleder.

PLC indgår som en naturlig samarbejds- og sparringspartner på alle niveauer i forbindelse med tilrettelæggelse af læseudviklingstilægnelse.

Vejledende, inspirerende og udviklende tilgange omkring læsning ser vi som vores særkende.

Vestre Skoles biblioteket er inddelt på følgende måde:

Skønlitteratur - med en opdeling i

- a) ungdom
- b) børn
- c) småbørn.

Bøgerne på biblioteket er opstillet i undergrupperinger inden for eksempelvis:

- a) noveller
- b) lix 5-
- c) tegneserier
- d) bogserier for småbørn
- e) pigebøger
- f) hestebøger
- g) drengebøger

- 1) Faglitteratur - generelt beregnet for alle, men med en særskilt afdeling for småbørn.
- 2) Klassesæt af skøn- og faglitteratur.

For såvel 1, 2 og 3 gælder, at vi til stadighed foretager udskiftning i bestanden for at matche tidens trend.

- 3) Vi har lydbøger - bog dvd/cd for store og små. Spændvidden taler sit tydelig sprog ved "Troldepus" af Dines Skafte Jespersen og "Sallies historier" af Kim Fupz Aakeson.
- 4) Læse-let-bøger skrevet og beregnet for såvel store som små. Førnævnte inddeling af bøgerne efter lixtal understøtter behovet for individuelle sværhedsgrader. Vi er desuden behjælpelige med at foretage lixtalsberegninger / lettalsberegninger af diverse bøger.
- 5) Ipad/tablets/e-bøger er i sin vorden - men vi er begyndt.
Fordelen ved denne læseform er bl.a., at læseren har mulighed for at regulere skriftstørrelse og linjelængde, så læseoplevelsen afpasses den enkelte kompetencer - og muligheden for at forøge sin læsehastighed.
- 6) Computerspil på pc'erne. En genre der også skal undervises i - i faget dansk - og som kan give styrkede læsefærdigheder.
- 7) Hjælp med it i det hele taget - pædagogisk såvel som teknisk.

Gennem den enkelte classes besøg på biblioteket udvikles den enkelte elevs forståelse for PLC's materialesamling samt muligheder.